

VRB/3/2000.
(VRB/8/1998-2002.)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **választási rendszer reformját előkészítő eseti bizottságának**

2000. április 25-én (kedden) 10 órakor

az Országház főemelet 58. számú üléstermében

megtartott üléséről

Napirend:

1. Az Országgyűlés létszámának csökkentési lehetősége
2. A nemzeti kisebbségek országgyűlési képviselőinek lehetőségei

Elnököl: Dr. Pokol Béla (FKGP), a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Czapári Judit és Vicai Erika

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről:

Dr. Pokol Béla (FKGP), a bizottság elnöke

Dr. Rubovszky György (Fidesz)

Dr. Turi-Kovács Béla (FKGP)

Dr. Wiener György (MSZP)

Dr. Hack Péter (SZDSZ)

Balczó Zoltán (MIÉP)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 12 perc)

Hiba! A könyvjelző nem létezik. DR. POKOL BÉLA, a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Engedjék meg, hogy üdvözljem a bizottság tagjait, a meghívottakat és a többi résztvevőt. Négy párt képviselői vannak jelen. Hadd jelezzem, hogy a mi szabályzatunk szerint öt párt szavazata kell ahhoz, hogy határozatképesek legyünk. Bízunk benne, hogy az SZDSZ vagy az MDF képviselője is megjelenik, és akkor határozatképesé válunk.

A mai napirendünkbe két napirendi pontot vettünk fel. Az egyiket az MSZP sürgetésére vettük fel. Tudniillik eddig úgy tűnt, hogy az Országgyűlés létszámának a csökkentési lehetősége olyan nagy kérdés, és olyan lényeges változtatást igényelne, amelyre nincs esélyünk, de az MSZP jelezte, hogy ez is kerüljön fel, ezért ez is felkerült.

A másik - amire már több verzió is elkészült - a nemzeti kisebbségek országgyűlési képviselete. Az MSZP részéről Kósáné Kovács Magda és Tabajdi képviselő úr a komplex választási rendszer módosítására nyújtottak be egy javaslatot. Ezenkívül a bizottságban részt vevő pártok közül többen jelezték, hogy bizonyos verzióban elképzelhetőnek tartják ennek a megoldását. Tehát e kettő napirendi pont a mai bizottsági ülés napirendi pontja. Hadd jelezzem, hogy a 2. napirendi pont nagy pont, mert több kérdésen is végig kell menni. A három hét múlva esedékes ülésnek is ez lenne a napirendi pontja.

Hiba! A könyvjelző nem létezik. Javaslom, hogy meghívóban szereplő 1. napirendi ponttal kezdjük a tárgyalást. Bízom benne, hogy mire döntésre jutunk, megjön valamelyik párt képviselője a két hiányzó párt közül, és akkor határozni tudunk. Az 1. napirendi pont az Országgyűlés létszámának csökkentési lehetősége. Kérem, hogy aki ez ügyben hozzá kíván szólni, jelezze! *(Dr. Rubovszky György jelentkezik.)*

Tessék, Rubovszky képviselő úr!

Hiba! A könyvjelző nem létezik. DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! A Fidesz-Magyar Polgári Párt 1999. május 13-án jegyzett koncepcióját némi változtatással tartja fenn, amelynek az lenne a lényege, hogy a 176 egyéni választókerület változatlanul maradna, és csak az önkormányzati választási rendszerhez hasonlóan az országos listára felkerülő direkt szavazatokkal mintegy 100 főnyi kompenzációs mandátum kerülne kiosztásra.

Egyébként hadd kapcsoljam össze ezzel a 2. napirendi ponttal kapcsolatos kérdést. Mi azt szeretnénk, hogy ha az Országgyűlés létszámának a radikális csökkenésével együtt kerülne megoldásra a kisebbségi parlamenti képviselet is. Tehát ezt a két kérdést együtt kívánjuk kezelni. Én most ezen túlmenően semmi egyebet, újdonságot nem kívánok elmondani, majd a 2. napirendi pontnál részletesebb hozzászólásra jelentkeznék. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Wiener képviselő úr a szó. Tessék!

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Tisztelt Bizottság! A Szocialista Párt áttanulmányozta a módosított javaslatot. A módosított javaslat egyértelműen jelzi, hogy mennyire aránytalan volt az első koncepció, hiszen 62 mandátum státuszát kellett megváltoztatni ahhoz, hogy az új javaslat alapján a torzítás mértéke körülbelül a mostanival legyen azonos. Tehát az a helyzet, hogy 24-gyel csökkent az egyéni körzetek száma, és 38-cal nőtt a listásé. Ezzel együtt körülbelül ott tartunk, ahol 1998-ban, tehát a Szocialista Párt által fontosnak tartott azon követelménynek, hogy a mostani nagyon komoly aránytalanságon módosítsunk, annak a fokát mérsékeljük, ez a koncepció nem tudott változtatni. Ugyanakkor

kétségtelen, hogy a mostanival megközelítően azonos torzítási fok mellett a létszámot 96 fővel mérsékli.

A szocialisták továbbra is fontosnak tartják az arányosítás kérdését, azonban a konkrét számaikhoz nem ragaszkodnak egyértelműen. Ebből az következik, hogy egy arányosított megoldást tudunk javasolni akár 290 főre is. Tehát nem okoz problémát az, hogy 145-145 legyen az egyéni körzetben, illetőleg listán megválasztott képviselők száma. Hozzá kell tennem, hogy ennél kevesebb egyéni választókerületet már nem tudunk elképzelni. Ez a 145 is eléggé nagy terjedelmű és népességű körzeteket állít elő. Tehát a probléma az, hogy kívánunk-e megegyezésre jutni, illetőleg mennyire mutatkozik fogadókészség az iránt, hogy azt a 14 főt, amiben különbözik a két koncepció, mi hajlandók vagyunk figyelembe venni és a saját javaslatunkat ilyen irányban tudjuk módosítani.

Azonban a továbbra is fennmaradó komoly aránytalanságok miatt a Fidesz-Magyar Polgári Párt elképzelését továbbra sem tartjuk a szocialisták számára igazán elfogadhatónak. Megjegyzem, hogy itt a Saint-Laguë-módszerrel történt a mandátumok szétosztása, ezt követően a d'Honat-módszerrel végeztem egy kontrollszámítást. Annyi eltérés mutatkozott, hogy a d'Honat-módszer alapján az MSZP-nek 2-vel, a Fidesznek 1-nél több mandátuma lenne, a másik három pártnak pedig 1-1-nél kevesebb. Ilyen értelemben tehát valóban kis mértékű lenne a változtatás. Hozzá kell tennem, hogy a második legerősebb párt számára igazán a d'Honat-módszer az előnyös, nem pedig a Saint-Laguë-módszer. De természetesen azt is figyelembe lehet venni, hogy a kisebb pártok is preferálandóak.

Végezetül megjegyeznék annyit, hogy a koncepció az általunk említett módosításokkal - tehát hogy gondolkozunk az arányosításon - tárgyalásra alkalmasnak látszik, anélkül azonban semmiképpen nem.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ki kíván hozzászólni? *(Dr. Turi-Kovács Béla jelentkezik.)* Turi-Kovács képviselő úré a szó. Tessék!

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (FKGP): Wiener képviselő úr előadásából számomra egyértelműen kitűnt, hogy az MSZP is világosan látja, hogy bizonyos arányosságok megváltoztatása, vagy az arányosságok felborulása a pártok jelentős része számára nem elfogadható. Meggyőződésem szerint nemcsak a pártok számára, hanem a szavazók jelentős részének is ugyanez kell hogy legyen a véleménye, hiszen azok a szavazók, akik mondjuk kisebb pártokra szavaznak, nem úgy gondolják, hogy ezek a szavazatok okvetlenül el kell hogy vesszenek. Tehát a rendszeren belül olyan helyzetet nem szabad létrehozni és teremteni, amely rontja a jelenlegi arányosságot.

Roppant nehéz azt a módot megtalálni, hogy úgy lehessen csökkenteni a parlamenten belül a képviselői létszámot, hogy az arányosság semmilyen formában ne sérüljön. A Kisgazdapárt nevében ki kell mondjam, hogy bár mi nagyon erőteljesen úgy gondoljuk, hogy jó lenne csökkenteni a létszámot, de ez - ahogy az előbb is mondtam - az arányosság rovására egyfelől nem mehet, másfelől pedig nem állhat elő olyan helyzet, hogy túlságosan nagy területek kerüljenek esetleg teljesen képviselői ellátatlan helyzetbe.

A jelenlegi 50 ezer körüli létszám, ami egy választókerületre általában jellemző - ez helyenként 38-40 ezer, máshol 60 ezer, de az átlag 50 ezerre tehető - még az a nagyságrend, amit egy képviselő nagyjából egészében képes egyéni körzetként ellátni. Ezért az alapvető kérdés az én nézetem szerint az, hogy megmaradunk-e a vegyes rendszer mellett, amely vegyes rendszernek az előnyeit én azt hiszem, itt mindenki ismeri, persze a hátrányait is, de bizonyos előnyei kétségtelenül vannak, hiszen ezért is fogadták el ezt annak idején általánosan a pártok; vagy lehet egy abszolút arányos rendszert kialakítani, de ez nézetem szerint egy

listás rendszerrel lehetséges, és semmiképpen nem az egyéni választó körzetek megnövelésével.

Az az egész választójognak az átszabását jelentené, más feladatokat jelentene a listán belül, más kötöttségeket kellene tartalmazzon az egyes képviselők számára, és ebben az esetben tényleg egy jelentősebb csökkentés lenne lehetséges.

Nekünk azonban az az alapvető álláspontunk, hogy minden ilyen csökkentés - és most vissza kell mennem a kezdetekhez - össze kell legyen kötve a kétkamarás parlamenti rendszerrel, ez nekünk ha nem is fixa ideánk, de biztos, hogy egy sarkalatos pontunk.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Balczó képviselő úr a szó.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Köszönöm szépen. Hosszabban nem kívánok ehhez a napirendhez hozzászólni két okból. Az egyik, hogy nyilván indokolt, hogy a mandátumunk meghosszabbítását követően ezt a feladatot is magunknak meghagytuk. De ha a két nagy párt felfogásában és szisztémájában alapvető közeledés nincs, akkor nyilvánvalóan a realitása annak, hogy ebből egy cikluson belül még törvény lesz, csekély.

A módosított Fidesz-javaslat is tulajdonképpen - ahogy ezt Wiener György elmondta - változatlanul az arányosságon nem javít, és ez valóban nemcsak egy-egy párt érdeke, nyilván a választók szempontjából is olyan rendszert célszerű kialakítani, amelynél szorosabb kapcsolat van a szavazatok és az elnyert mandátumok között. *(Dr. Hack Péter megérkezik az ülésre.)*

Ebben a tekintetben a bizottság a munkája megkezdésekor mint alapfeladatot tűzte ki az arányosság növelését. Tehát nyilvánvalóan mi azt támogatjuk, hogy az arányosság valóban létrejöjjön. Ennek figyelembevételével a létszámot el tudjuk fogadni. Bár nem hiszen, hogy drasztikus létszámcsökkentés feltétlenül követelmény kell legyen, tehát egy 320 körüli létszámot is megfelelő csökkentésnek tartanánk. De még egyszer mondom, nyilvánvalóan a Fidesz által képviselt javaslat változatlanul nem javít az aránytalanságon.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hack képviselő úrnak jelzem, aki megjött, hogy a két napirend közül az elsőnél tartunk, tehát a csökkentési lehetőségnél. Minden párt képviselője lényegében elmondta már az álláspontját. Én egy kis időt hagyva annyiban csatlakoznék a Turi-Kovács Béla képviselőtársam, frakciótársam által kifejtettekhez, hogy végig kell gondolni. Tudniillik a rendszer két eleme közül az egyik a listás, a másik az egyéni választó kerület. Amennyiben a listást csökkentenénk, tehát úgy csökkentenénk a parlamentet, hogy a listás csökkenne, és az egyéni kerületi rendszer súlya nőne meg az összrendszeren belül, akkor annak van egy olyan következménye, amely nyilvánvalóan a kisebb pártok számára nagyon fontos. Röviden arról van szó, hogy az a rendszer, amelyben az összhatást tekintve az egyéni kerületeknek lenne nagyobb súlya a képviselőket tekintve, akkor lényegében az a tendencia, amely már elindult az elmúlt években, gyakorlatilag fölgyorsulna. Tudniillik a kétpártrendszerhez közeledés teljesen nyilvánvaló. Ha be is kerülne kis párt 5-6-7-8 mandátummal, kis párt alatt 7-8-9-10 százalékot értenék, ami ma még 25-26 mandátumot jelent, akkor tehát lényegében erre is figyelni kell, mert ez egy tendencia. Ez be kell látni az elmúlt tíz évet ha nézem, két pólusnak a kiemelkedését jelentette, s nem vitás, hogy a kisebb pártok marginalizálódtak.

Egy ilyen megoldás, amelyben a két lehetőség közül a listás súlya picikét csökkentenénk, az egyénit emelnék, akkor ez alaposan ebbe az irányba vinne. Azt is lehetne mondani, hogy ha néhány képviselő be is kerülne 2002-ben vagy 2006-ban, akkor is két párt dominanciája jönne létre. Nyilvánvalóan hat párt van a parlamentben, ezek közül négyet érint

ez a probléma, úgyhogy ezért erre hadd hívjam fel a figyelmet. (*Dr. Wiener György jelentkezik.*) Tessék, Wiener képviselő úr.

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Még néhány kiegészítő gondolatot fűznék az előzőekhez. Mindenek előtt a 138 fős országos lista meglehetősen nagy létszám, igen nehezen kezelhető. Az ellenzéki kerekasztal ülésein, majd a nemzeti kerekasztal ülésein végül is azért fogadták el 1989-ben a megyei listát, mert nem ítélték átláthatónak az országosat. Persze hozzá kell tennem, vannak olyan technikák, amelyekkel az országosan összesített szavazatok megyei listákra lebonthatóak, ez vezet például Hollandiában is, ahol az egész ország egy választókerület. Tehát ha netán ezt a koncepciót el is lehetne fogadni az előbb említett feltételeket figyelembe véve, akkor is technikai módosításokat kell emiatt végrehajtani rajta. Ez lenne az első megjegyzésem.

A második viszont alapvetően elvi jelentőségű. A szavazat és mandátumarányok nagymértékű eltérése végül is legitimációs kérdéseket is felvet. Meg kell jegyeznem, hogy kénytelen leszek a következő napokban többször is hivatkozni Rogán Antal úrnak a múlt hétfői Népszabadság-beli interjújára különböző összefüggésekben. Ebben az interjúban Rogán úr azt fejtegette, hogy tulajdonképpen az MSZP jogszerűen nem győzött 1994-ben, mert csak a szavazatok 33 százalékát érte el, és azzal jutott abszolút többséghez. Ehhez persze rögtön hozzá lehet tenni, hogy hasonló paradoxonok előfordulhatnak a jövőben is, és majdnem hasonlóak 1998-ban sem voltak ismeretlenek, sőt 1990-ben sem.

De ha egyáltalán felmerülhet egy ilyen gondolat, ez már világosan mutatja, hogy itt az arányosítást politikai okokból és nemcsak a kis pártok érdekében tette meg. Egyébként az MSZP 1994-ben a politikai helyzet folytán nem tudott élni azzal a lehetőségével, hogy egyedül kormányozzon. Meg kell jegyeznem, hogy ez más pártoknál is bekövetkezhet. Tehát még a győztesnek is az az érdeke, hogy a mandátum aránya a valóságos támogatottságának megfelelően alakuljon, még akkor is, ha esetleg a győztest nem Magyar Szocialista Pártnak, hanem Fidesz-MPP-nek hívják. Úgyhogy én a Fidesz tisztelt képviselője figyelmébe ajánlanám saját frakcióvezetőhelyettes-társának a megnyilvánulását. Nem tudom pontosan mondtam-e Rubovszky úrnak az egyik tisztségét. Kérem, hogy ezt a tényezőt is vegye figyelembe, hiszen nemcsak a Fidesz kérdőjelezheti meg az MSZP legitimációját, hanem bizonyos értelemben az MSZP is megkérdőjelezheti ilyen választási rendszer mellett a Fideszt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ki kíván még az első napirendi ponthoz hozzászólni? (*Senki sem jelentkezik.*) Nem látok hozzászólást, tehát ezzel tulajdonképpen kifejtettük az álláspontunkat. Talán úgy tudnám összegezni az elmondottakat, hogy a Fidesznek a módosított álláspontját mintha bizonyos fokig az MSZP tárgyalási alapnak látná a következőkben. Érdeklődéssel várjuk. (*Dr. Wiener György jelentkezik.*) Tessék, visszaadom a szót.

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Annyiban látnánk tárgyalási alapnak, amennyiben a létszámról van szó. Tehát jeleztem, hogy mi nem ragaszkodunk a 152+152 megoszláshoz mereven, végső határként egy 145+145-öt is el tudnánk fogadni. Ebben az esetben ugyanannyival csökkenne az Országgyűlés létszáma, mint a Fidesz javaslatában. Amit nem tudunk elfogadni, az a továbbra is fennmaradó nagyon jelentős aránytalanság. Azért alsó határ ez a 145+145, mert ez alatt már rendkívül nagy kiterjedésű és népességszámú választókerületek lennének. Tulajdonképpen már a 145 sem igazán jó, sőt a 152-vel is vannak problémák. Azonban e változtatások nélkül egy vegyes rendszerben lehetetlen létszámcsökkentést elérni.

Turi-Kovács képviselőtársamnak pedig még azt megjegyezném, hogy a vegyes rendszer előnyei az általunk javasolt szisztémában fennmaradnak, mert az az egyéni körzetek 50 százaléka mellett garantálja az arányosságot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hack képviselő úré a szó. Tessék!

DR. HACK PÉTER (SZDSZ): Köszönöm szépen. Elnézést kérek a késésért a bizottságtól, de más jellegű elfoglaltságok is zajlanak ezen a napon. Azt szeretném jelezni az SZDSZ nevében, hogy mi az 1. napirendi pont keretében a tárgyalások előmozdítása érdekében szeretnénk a közeli napokban egy kompromisszumos javaslatot eljuttatni a frakciókhoz, amely - úgy tűnik, legalábbis a mi megítélésünk szerint - közelíti a Fidesz javaslatát most el nem fogadó frakciók álláspontját a Fidesz javaslatához, és valahol a kettő között, tehát egy kicsit az arányosságot javítva, de nem tökéletes arányosságot megteremtve, a kormányzóképeség szempontjait is figyelembe vevő javaslat lenne. Ezt a következő ülés előtt, tehát a közeli napokban eljuttatjuk a frakcióknak. Ez esetleg tovább lendítené ezen a ponton a tárgyalásokat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Várjuk a javaslatot. Bármilyen olyan új adalék, amely egy megvitatott témával kapcsolatos - mert csak véleménykifejtésre tudunk eljutni -, újra módot ad arra, hogy a következő üléseken megvitassuk.

Ha nincs hozzászólás ehhez a napirendi ponthoz, akkor rátérünk a 2. napirendi pontra, jelezve, hogy amikor valami új adalék jön, újra meg tudjuk nyitni a vitát. (*Dr. Wiener György jelentkezik.*) Megadom a szót Wiener képviselő úrnak.

Hiba! A könyvjelző nem létezik. DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Mielőtt rátérnénk erre a napirendi pontra, az előző ülésről elmaradt egy témakör, mégpedig a határozatképeség hiánya miatt. Most viszont úgy ítélem meg, hogy határozatképesek vagyunk. Ennek következtében ismét felvetném a Lamperth Mónikával közösen beterjesztett pótlólagos témakörünket, vagyis a Javaslat a nők és a férfiak közötti esélykülönbségek mérséklésére című dokumentumunkat, melynek alapján azt javasoljuk, hogy egészítsük ki az ülések napirendi sorozatát, tehát ezt is vegyük fel a megtárgyalandó témák közé. Egyetlenegy érvet mondok: az EU-választások esetében is ajánlott az, hogy a férfiak és a nők aránya közelítően azonos legyen, még ha ez nem is kötelező előírás. Tehát ez megfontolandó szempont a hazai választásainkon is. Legalább tűzzük napirendre, vitassuk meg, és az ellenérveket az ezzel szembenállók inkább ott fejtsék ki, mintsem mielőtt a napirendre tételre szavazás megtörténne.

ELNÖK: Hadd jelezzem, hogy a javaslat arra vonatkozik, hogy vegyük fel a napirendre. Ennek a támogatása tehát nem jelenti azt, hogy magát a megvalósítást támogatnánk, csak azt, hogy vitassuk meg. Ez volt három héttel ezelőtt, de akkor nem tudtuk felvenni ezt a napirendi pontot, mert nem volt meg a többség. Hat párt közül ötnek támogatnia kell ahhoz, hogy bármit döntenünk. Nem volt meg az ötös szavazat mellette. Tehát ez egy javaslat, de további is lehetséges a napirendek bővítésére, amely december 31-ig szól.

Megadom a szót ez ügyben Turi-Kovács Béla képviselő úrnak.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (FKGP): A most megtörtént időközi választások eredményeként a magam részéről javasolnám, hogy a választási cikluson belüli üresedések esetén az időközi választások szabályaira vonatkozó részeket érdemes lenne ismételtten áttekinteni. Nem a 25 százalékos határra gondolok elsősorban, hanem arra, hogy meg kellene

fontolni néhány olyan szabály beépítését, amely nem teszi feltétlenül szükségessé, hogy igen rövid időközökön belül nagyjában-egészében ugyanazokkal az indulókkal a választók esetenkénti elég nagy érdektelenségével rövid időközönként ismételt időközi választást kelljen tartani. E tekintetben azt gondolom, a szabályok átgondolása esetleg hozhat olyan eredményt, amely talán - annyit beszéltünk róla az előbb, a költségkímélésről a létszámcsökkentésnél - könnyen lehet, hogy nagyobb költségkímélést jelent, mint esetenként egy-egy ilyen választási rendszer beépítése, mint amit a fő témában elmondtunk. Én ezért javasolnám, hogy ezt is vegyük fel a témák körébe.

ELNÖK: Két javaslat hangzott el napirendre való felvételre. Az egyik a nők és a férfiak esélyegyenlősége a választási rendszerben. Egyrészt ennek a megvitatásáról van szó. A másik pedig az időközi választások szabályainak az újragondolása.

Balczó képviselő úr a szó.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Kérdésem van e napirendi ponttal kapcsolatban. Nem világos számomra az, hogy jelenleg arról van-e szó, hogy a bizottság a későbbiekben foglalkozzon például az érvényességi küszöb kérdésével, vagy a mai napirendre kívánjuk felvenni.

ELNÖK: Nem erről van szó. December 31-ig elfogadtunk egy napirendet. A múltkor erről volt szó. Háromhetenként kedden 10 órakor összeülünk...

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Tehát ezt kiegészítjük.

ELNÖK: Igen, és utána - ha felvettük a napirendre - arról döntenék, hogy mikor tűzzük napirendre például a nők és a férfiak esélyegyenlőségéről való tárgyalást, az időközi választás kérdését. Hat ülésünk lesz november 21-ig, amikor az utolsó ülésünket tervezzük, hogy december 31-ig le tudjuk adni, hogy a parlament dönteni tudjon. Erre a hat ülésre már vannak témáink, de esetleg többet is be tudnánk tenni. Kettő van most, amiről dönteni kell.

Rubovszky képviselő úr a szó. Tessék!

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Salamon képviselő úr az előző ülésen kifejtette, hogy ne érdemi nyilatkozatnak tekintsek a Fidesz részéről, hogy a nők és a férfiak arányával kapcsolatos kérdésben szó szerint támogatná az MSZP által előterjesztett javaslatot. De azt minden körülmények között támogatjuk, hogy a bizottság vegye fel a napirendjére, és ezt a kérdést vitassa meg. Tehát én ezt változatlanul fenntartom.

Én tulajdonképpen szívesen megtárgyalom az időközi választással kapcsolatos problémakört is, csak ahhoz, hogy ez ne egy parttalan vita legyen, nagyon jó lenne, ha valami koncepciót az érintett párt ezzel kapcsolatban letenne. Ha van ilyen, és én nem tudok róla, akkor elnézést a tájékozatlanságomért, de ha még nincs ilyen, vagy nem lett kikészítve, akkor kérnénk. Mindenféleképpen egy későbbi időpontban ennek a megtárgyalását is támogatjuk. Köszönöm.

ELNÖK: A javaslat felvetőjévé, Turi-Kovács Béláé a szó.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (FKGP): Előbb azonban az MSZP-javaslatához szólnék. A napirendre történő felvételét támogatjuk, azonban hozzátenném, hogy nem a javaslatot. Következésképpen - mindjárt válaszolok Rubovszky alelnök úrnak is - az az elképzelés,

amelyet az MSZP előterjesztett, legfeljebb egy indítónak tekinthető, a mi szempontunkból abban is számos, nagyon alapos kifogással. Természetesen egy ilyen indító összefoglaló írásbeli előterjesztést leteszünk a következő ülésig, ha elfogadja a bizottság.

ELNÖK: Tehát erről a két napirendi pontról van szó. Balczó képviselő úrnak véglegesen válaszolva, ez a december 31-ig való vitáink közé történő felvételt jelenti, és természetesen nem a mai napra vonatkozik, mert akkor nyilván a frakcióknak, a szakértőknek végig kell gondolniuk. Turi-Kovács képviselő úr jelezte, hogy a 2. napirendi ponthoz a Független Kisgazdapárt frakciója is készít majd egy írásbeli anyagot. Ez egy alap lehet arra, hogy ahogy én nézem, szeptember előtt nem nagyon lenne esély arra, hogy sorra kerüljön, de ez egy olyan téma - az időközi választások kérdése -, amely állandóan felmerülhet. Tehát e két napirendi kiegészítés került fel.

Ki az, aki elfogadja, hogy ezt felvegyük napirendi pontként, és megvitassuk december 31-ig? *(Balczó Zoltán jelentkezik.)* Megadom a szót Balczó képviselő úrnak.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Köszönöm. A nők és a férfiak közötti esélykülönbségek mérséklése témában én semmi más indítványt nem ismerek, mint az MSZP által benyújtott indítványt. Ezzel kapcsolatban egyetlen pártnak sem ismerem sem szóban, sem írásban, hogy milyen elképzelései vannak. Ez az elképzelés adminisztratív eszközökkel kívánja biztosítani a nők megfelelő parlamenti képviseletét. A MIÉP szabadelvű párt abban a tekintetben, hogy ilyen adminisztratív megkötést semmilyen módon nem támogat.

Én azt szeretném tudni, hogy ezenkívül milyen más elképzelés van. Ha csak arról vitáznánk, ami itt be van nyújtva, amely lényege ez az adminisztratív megkötés, ezt nem támogatjuk. Ha valaki itt elmondja, hogy ő más tekintetben mit képzelt el az esélyegyenlőség csökkentésének, akkor természetesen mérlegelem, és támogatja a MIÉP. De egyelőre legalább szóban szeretném tudni azt, hogy ezenkívül mi az, amit más pártok ebben a kérdésben elképzelnek, mint egy lehetséges megoldást. Egyelőre semmi mást nem látok ebben a kérdésben, minthogy egy javaslat van, egy vélemény van, ami egy adminisztratív kötöttséget kíván megszabni, amit mi semmiképpen nem támogatunk. Nem tudom, elmondanák-e más pártok, hogy miről lehet még szó ezenkívül.

ELNÖK: Ahogy a múltkor kivettem a frakciók álláspontjából, ez alapvetően a negatív érvek felsorolása és megvitatása lenne az MSZP részéről. Nyilvánvalóan ő érveket sorol fel az ő megoldása mellé. Őszintén szólva nekem is vannak kifogásaim. Végiggondoltam, nem akarok érdembe belemenni, hogy amennyiben az a verzió megvalósulna, mennyivel lenne több női képviselő ahhoz képest, amennyi ma van. Több lenne annál a 3-4-nél, mint most van? 25 fős frakcióban 3-4 hölgy van. Nekem úgy tűnik, hogy nem lenne több. Ezért gondoltam, hogy alaposan végig kell gondolni. Tehát jogilag is bele kell kerülni a 3-4-nek, nem többnek, de annyi most is belekerül.

Itt fölmerült bennem, hogy akkor érdemes jogilag kötelezővé tenni, ami most anélkül, spontán módon amúgy is megtörténik? Ezek már érdemi kritikák lesznek, de úgy gondolom, ha föl vesszük napirendre, akkor alaposan végiggondolva meg tudjuk vitatni ezeket.

Mivel látom hogy mint a két javasolt pont vitát fog kiváltani, javaslom, hogy külön-külön döntsünk a felvételtől, hogy ebből ne legyen probléma. *(Dr. Rubovszky György jelentkezik.)* Tessék, Rubovszky képviselő úr!

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (Fidesz): Köszönöm szépen. Tulajdonképpen majdnem azt ismételném meg, amit az elnök úr mondott, hogy azt az anyagot - ahogy nyilatkoztam -

egy az egyben mi sem tartjuk tárgyalásra elegendőnek, amit az MSZP-től kaptunk. De hangsúlyozom, hogy ameddig a bizottság nem veszi föl ezt a kérdést a napirendjére, addig úgy döntöttünk, hogy semmifajta észrevételt nem teszünk. Érdemben nem támogatjuk ezt a koncepciót, de a kérdést meg szeretnénk vitatni, vagyis támogatjuk, hogy a kérdést vitassa meg a bizottság. Ha ez fölkerül napirendre, akkor a Fidesz is ki fogja fejteni az álláspontját.

Azt az adminisztratív dolgot, amit az MSZP előterjesztett, azt így mi sem támogatjuk, de nem kérem a bizottságtól a részletes kimunkálást addig, amíg a bizottság nem döntött úgy, hogy ezt napirendi pontként tárgyalja.

Köszönöm.

Hiba! A könyvjelző nem létezik. ELNÖK: Én is úgy gondolom, hogy végül egy demokratikus megvitatás szükséges, ami után - ahogy láttam az eddigi érveket - nagy valószínűséggel elvetés lesz a sorsa. De hogy ne vitassuk meg a bizottság és a nyilvánosság színe előtt, nem látom ennek akadályát. De mivel öt szavazat kell hozzá, hogy fölvegyük, ezért kezdjük az MSZP javaslatával, a nők-férfiak esélyegyenlőségével. Ki az, aki támogatja, hogy a bizottság vegye föl napirendi pontként? *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. A MIÉP szavazatával megkapta az öt szavazatot, tehát fölvevük.

Ki az, aki Turi-Kovács Béla javaslatát, az időközi választások szabályainak megvitatását támogatja? *(Szavazás.)* Ez is megkapta az öt szavazatot.

Május 16-án és június 6-án jövünk össze. Május 16-ra egy programunk van, a nemzeti kisebbségek országgyűlési képviselőinek a folytatása. Oda esetleg fölvehetjük, mivel majd egy hónap van addig. Ha jól láttam, már vannak elképzeléseink ezzel az üggyel kapcsolatban.

Június 6-án a külföldön élő magyar állampolgárok ügye lesz, a mellé esetleg föl tudjuk venni, ha Turi-Kovács Béla frakciótársam vállalja, hogy majd két hónap vagy másfél hónap alatt egy anyagot kidolgoz. *(Dr. Turi-Kovács Béla jelentkezik.)* Tessék, megadom a szót.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (FKGP): Az első időpontra semmiképpen nem, mert nem leszek itthon, de a másodikra elkészítem. Már most mondom, hogy csak vitaindítónak szánt anyagot gondolunk, semmiképpen nem valami konkrét elveket akarunk.

ELNÖK: Tehát akkor május 16-ra betettük a nők-férfiak esélyegyenlőségének megvitatását, június 6-ra az időközi választások szabályairól való vitát. Ezzel bővül ki. Ha további napirendi kiegészítés nincs, akkor mehetünk előre a nemzeti kisebbségek ügyének megvitatásával.

Hiba! A könyvjelző nem létezik. A bizottság tagjai megkapták a Tabajdi, Kósáné Kovács Magda és Jakab Róbertné MSZP-s képviselők módosítási javaslatát ebben az ügyben, mind a választási eljárásról szóló, mind az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény módosításáról benyújtottak egy javaslatot. Ez van írásban előttünk. Ezt már egyszer megvitattuk, nem tudtunk megállapodásra jutni.

Nagyon röviden összefoglalva a fő álláspontok akkor úgy voltak, hogy az MSZP és az SZDSZ képviselői - helyesbít majd Hack képviselő úr, ha nem úgy van - amellet voltak, hogy szavazati joggal jussanak be a nemzeti kisebbségi képviselők. Az MSZP mindenképpen emellet volt, de azt hiszem, hogy az SZDSZ nem volt ott, amikor erről véglegesen döntöttünk.

Egyik javaslat, hogy az a 13 képviselő, amely egy korábbi verzió szerint bejutott volna, jusson be, és szavazati joggal rendelkezzen. Volt egy másik, ennél enyhébb megoldás a Független Kisgazdapárt részéről, akinek az eredeti álláspontja az volt, hogy a kétkamarás parlamenten belül egy második kamarával lehetne megoldani. A MIÉP is ezt támogatta. A Kisgazdapárt a kormánykoalíció többi pártjával kompromisszumkötés érdekében - ezt

tekintette legmegfelelőbbnek - úgy látta, hogy amennyiben más mód nincs, mert a Fidesz és az MDF arra hajlott, hogy egy kamarán belül, ellenben szavazati jog nélkül oldja meg, a Független Kisgazdapárt úgy döntött, hogy akkor, bár jobbnak tekinti az eredeti javaslatnál, de kompromisszumkészsége bizonyítására erre áttérne. Tehát 13 képviselő - úgy ahogy '94-98 között már kidolgozásra került - szavazati jog nélkül, csak tanácskozási joggal jusson be. Itt tartottunk, ezek az álláspontok voltak. Mivel nem tudtunk megegyezni, lényegében a dolog akkor elhalt.

Időközben az MSZP lényegében megerősítve a korábbi álláspontját, részletesen kimunkálva elének terjesztette ezt. Nem tudom, hogy ez mennyiben frakcióálláspont, ezt Wiener képviselő úrtól kérdezem.

Megadom a szót, bárki hozzászólhat. *(Dr. Wiener György jelentkezik.)* Wiener képviselő úr a szó.

Hiba! A könyvjelző nem létezik. DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Miután én kaptam egy kérdést, úgy ítélem meg, hogy erre válaszolnom kell. Ezt az előterjesztést szakértői körökben nagyon alaposan megvitattuk, nálam is volt véleményezésen. Néhány módosító elképzelésemet figyelembe is vettek. Mások is látták ezt.

Úgy ítélem meg, hogy a frakciónk túlnyomó többsége támogatja ezt, még akkor is, ha erről formális szavazás még nem volt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hack képviselő úr a szó.

DR. HACK PÉTER (SZDSZ): Szeretném pontosítani az SZDSZ álláspontját. Mi egy az egyben azt a javaslatot, amit az MSZP benyújtott, nem támogatjuk. '94 és '98 közötti álláspontunkat tartjuk fenn, tehát elképzelhetőnek tartunk a nemzeti kisebbségek számára kedvezményes mandátumhoz jutási szabályokat, de csak azzal a feltétellel, ha érdemi választás, érdemi szavazás van, az a rendszer, amely automatikusan mandátumhoz juttat valakit, ez szerintünk nem egyeztethető össze a népképviselési elvvel.

Tehát mi annak idején is a schleiswig-holsteini megoldás mellett voltunk, ennek a részleteit akkor kifejtettük. Szélesebb támogatása nem volt, ezért nem erőltettük most. Tehát akár az egyéni jelöltállításnál valamivel kedvezőbb ajánlásgyűjtési szabályt, akár a nemzeti listámnál az 5 százalékos küszöbnél kedvezőbb bejutási küszöböt elfogadhatónak tartunk, és természetesen, ha egy ilyen érdemi választás eredményeként lesz olyan nemzetiség, amely mandátumhoz jut, akkor az szavazati joggal jut mandátumhoz, de valódi választói akaratnak kell mögötte lenni, nem önmagában a nemzetiségi lét az, ami mandátumot eredményezne.

Ezért mi egy olyan megoldásra nyitottak vagyunk, ami érdemi választással, pozitív diszkriminációs szabályokkal jár - ennek a keretei, hogy a kedvezőbb szabály négy százalék legyen vagy három százalék -, ebben nyitottak vagyunk a tárgyalásra, annál sokkal lejjebb menni nem tudunk, de azt szeretnénk, ha a választási rendszerből nem szakadna ki a nemzeti kisebbségek képvisellete, és itt is lenne érdemi megmérettetés és érdemi küzdelem, hiszen ugyanolyan képviselőkké válnak, mint a többi képviselő, legyen mögöttük választói akarat.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Rubovszky képviselő úr jelentkezett.

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (Fidesz): Tisztelt Bizottság! Én sajnós írásban nem tudom még átadni, de a Fideszben kezd körvonalazódni egy olyan elhatározás, amely reményeink szerint a ma délutáni frakcióelnökségen megvitatás tárgya lesz.

Nekünk az az elképzelésünk, és az alapvető ellentmondást abban látjuk, hogy szeretnénk elkerülni a szimpátiaszavazást. Magyarul azt a fajta szavazást szeretnénk elkerülni,

hogy a választópolgárnak legyen egy egyéni jelöltre való szavazata, egy pártlistára, és ettől függetlenül egy kisebbségre is szavazhasson. Mert ez gyakorlatilag - meggyőződésünk szerint - torzítja a kisebbségek tényleges helyzetét Magyarországon. Mi úgy képzelnénk el, hogy a pártlista helyett való szavazásnál szavazhat pártlistára, vagy pártlista helyett kisebbségre, mégpedig egy olyan országos listára, amit a kisebbségi önkormányzat állít össze. Ha marad ez a mostani rendszer, hogy megyei listák vannak, akkor minden megyei szavazólapra felkerülne mint kvázi párt, vagy a pártok mellé ez a kisebbség. Sem nyilvántartás, sem adat, sem semmilyen problémában semmilyen sérelem nem érne senkit, mert nem derülne ki, nem lenne nyilvántartásba véve, hogy ki szavazott kisebbségi listára, és ki nem szavazott.

A lényeg az, hogy az első mandátumhoz nagy kedvezményt biztosítanánk a kisebbségek részére. Ezt akár szavazati számmal, akár arányszámmal el lehetne dönteni. A mi elképzelésünk az, hogy tízezer szavazat esetén az adott lista első helyezettje jusson be teljes értékű képviselőnek az Országgyűlésbe. A kedvezmény tovább menne. Mégpedig az az elképzelésünk, hogy az országos listának a kisebbségi szavazatok levonása utáni mandátumhoz jutási arányszáma szerint hogy ha az a kisebbség még ugyanennyi szavazatot kapott, akkor ugyanezen számú szavazat után megkapná a következő mandátumot is, ami nem százalékhoz fűződik. Most mondok egy számot. Egy 70 ezres szerb-horvát kisebbség kaphatna két mandátumot, mert tízezret megkapna kedvezményként, és 60 ezret az országos listán mandátumot biztosító szavazatok alapján.

Nekünk az az elképzelésünk, hogy így mindenféleképpen súlya lesz annak, hogy ha valaki a kisebbségre szavaz, és nem fognak irreális helyekről plusz szavazatok bepottyanni, mint ahogy a tapasztalatunk az, hogy az önkormányzati választásnál ez igenis élt, és egész sokfajta olyan szavazatot adtak le, akiknek semmi közük nem volt a kisebbségekhez, csupán csak emberi kapcsolatrendszer folyt. Magyarul nincs ára a kisebbségi szavazatnak. Vagy él vele, vagy nem él vele. Szimpátiából élhetnek vele. Legyen ennek is ára, és akkor lesz legitim a kisebbségi listán megválasztott országgyűlési képviselő.

Ami még az MSZP által kidolgozott anyagban van, és a mi koncepciónk szerint nem fér bele ebbe a körbe, az az, hogy ha maximáljuk a kisebbségi képviselők számát. Ha a pártokra leadott lista helyett szavazatok alapján, akkor annyi mandátumot kell kiadni, ahány szavazatot az állampolgárok erre a fajta szavazási rendszerre biztosítanak. Egyes felmérések szerint ez összesen 8-10 kisebbségi mandátumot eredményezhet. Elképzelhető az, hogy 20-22 lesz. Én nem tudom megmondani. Ilyenfajta felmérést nem végeztünk. Míhelyt ezt a koncepciót a Fidesz frakcióelnöksége elfogadja, akkor természetesen írásba foglalva valamennyi párt rendelkezésére bocsátjuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Hadd szóljak én is néhány szót, mivel nem jelentkezett senki a Wiener képviselő úr által mondottakra, illetve a Tabajdi, Kósáné, Jakab Róbertné által készített anyaggal kapcsolatban. Semmiképpen nem látom támogathatónak az, hogy három szavazata legyen az állampolgárnak az eddigi kettő helyett. Nemcsak azt mondom Rubovszky úr felvetése kapcsán, hogy legyen ára, hogy kettő megmaradjon, és döntse el az állampolgár, hogy vagy egy sima pártra, vagy nemzetiségi pártra szavaz, hanem tovább megyek: amennyiben létrejön ez a háromszavazatos rendszer, ugyan csak 13 plusz képviselőt jelentene, lényegében az a párt, amely fegyelmezett, telefonon utasítható, központilag irányítható pár ezres aktivista körrel rendelkezik, elképzelhető, hogy a saját szavazata mellé még 13 plusz szavazatot tud kapni. Egyszerűen kiadom, hogy 4-5 ezresével a 13 listára szavazzanak, és akinek megvan az aktivistahálózata, lényegében mind a 13 nagy részét el tudja vinni, és úgy lehet mondani, hogy nemcsak az egyéni kerületben és a lista alapján ér el 138-at, hanem plusz 13 olyan szavazathoz jut, amely ugyan roma kisebbség stb., de ténylegesen a központi szervezőkészsége és az aktivistahálózatának az erején nyugszik. Ez a titkos rezervoár - hogy

úgy mondjam - mindenképpen ezt jelenti olyan erőviszonyok között, ahol 15-20 fővel lehet kormányozni. Nézve a párterőviszonyokat, lassanként kezd stabilizálódni, éppenhogy csak valamelyik fölénybe kerül. Ez elég alaposan el tudja dönteni. Ezt mondom amellet, hogy egy sor komoly érvem van, amely miatt ezt nem lehet támogatni. Úgy látom, hogy ez még egy ilyen probléma.

Egyezzünk meg abban, hogy a hat párt közül a legnagyobb szervezettsége az MSZP-nek van. Nem találok véletlennek, persze nem mondom, hogy szándékosan, de tulajdonképpen alapvetően a pártszervezettség óriási aktivistahálózatával az összes párt közül lényegében a legjobban tudja szervezni olyan esetben, amikor döntés kérdése, hogy a harmadik szavazatot hova adom, hogy ezt el tudjam osztani 13 listára. Az a párt, amely a legjobban tud mozgatni az országban összesen 200 ezer embert az összes megyében, lényegében óriási előnyökkel rendelkezik. Nekem ez egy olyan érvem, amely miatt félelmeim lennének, ha ez megvalósulna.

Megadom a szót Wiener képviselő úrnak. Tessék!

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Tisztelt Bizottság! Pokol elnök úr fantáziája megindult, és teljesen egyértelművé tette, hogy 13 plusz mandátumot tudnánk szerezni ezzel a megoldással. Hozzá kell tennem, hogy ez azt feltételeznél, hogy mind a 13 kisebbségi önkormányzat a miénk legyen, lévén a kisebbségi önkormányzatok állítanak listát.

Azt is meg kell jegyezni, hogy a magyarországi kisebbségek egy része inkább a baloldalhoz, egy része a liberálisokhoz, egy harmadik része pedig a jobboldalhoz húz. Ennek következtében ilyen koncentráció lehetősége egyáltalán nem áll fenn. Például a horvát és a német kisebbség túlnyomó része nem baloldali, ennek következtében már két olyat tudok felsorolni a kisebbségek közül, amely nem tartozna a mi aktívahálózatunk által mozgósítható körbe, de folytathatnám ezt a sort. Most nem kívánom a cigányságon belüli politikai vitákat is felvetni, mert ott vannak jobboldaliak, liberálisok, baloldaliak, irányzattól függetlenek és így tovább.

Mindamellet, amit Pokol elnök úr elmondott, annak van egy szempontból jelentősége, tudniillik ez volt az a feltételezés, amely miatt 1990-ben az alkotmány szövegéből kihúzták az "országgyűlési" szót, és csak a "képviselő" maradt meg. Abból indultak ki - akkor nem az aktívahálózatunkra gondoltak -, hogy a kisebbségek szervezetei úgymond az utódpárthoz állnak közel, például a Szlovákok Demokratikus Szövetsége és így tovább, ennek következtében ez a megoldás az MSZP számára jelent pótlólagos mandátumokat.

Teljesen világos, hogy ha így közelítjük meg a kérdést, akkor ebben semmit nem lehet előrehaladni. 1990 óta emiatt a feltételezés miatt áll az egész. Meg kell hogy mondjam, hogy az itt elhangzottakat én fel fogom vetni mind szakértői szinten, mind pedig politikai szinten a saját pártomban, és azt fogom javasolni, hogy ezek után mindent fontoljunk meg ismét, mert nincs szükségünk arra, hogy ilyen, egyébként alap nélküli támadásoknak tegyük ki az MSZP-t. Fel sem merültek ilyen gondolatok sem 1990-ben, amikor erre nagyon rá voltunk szorulva, de akkor sem volt ilyen szándék a háttérben, most pedig különösen nem.

ELNÖK: Köszönöm. Turi-Kovács Béla képviselő úrnak megadom a szót.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (FKGP): Azt gondolom, hogy a Pokol elnök úr által felvetettek nem teljesen alap nélküli aggodalmak. Maga az egész rendszer, amiben gondolkodunk, nem kerülhető meg, hogy ezzel is foglalkozzunk, feltételez egy olyan önkormányzati választási rendszert, amelyben reális és a kisebbségeket ténylegesen képviselő önkormányzatok jönnek létre.

Az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy ez számos esetben nem így van. A jelenlegi rendszer, amely most működik, már az ajánlások esetében olyan helyzeteket teremt, ahol maga a közönség is tisztában van azzal, hogy az ajánlott személynek nincs is különösebb kötődése magához a kisebbséghez. Következésképpen kialakul egy olyan rendszer, amelyen belül nagyon könnyen pontosan egy-egy párthoz kötődő társaság az, amely uralja ezt az egész helyzetet. Ha egyszer hozzá akarunk nyúlni ehhez a kérdéshez, akkor meggyőződésem szerint alapjaiban hozzá kellene nyúlni ahhoz a jelölési rendszerhez is, amely a kisebbségi önkormányzati képviselők megválasztásánál működik. Ez az egyik része.

A másik része az, hogy azt gondolom, végül is a kisebbségek jelenlegi képviseleti rendszere - tehát az a rendszer, amely most működik - a kisebbségek számára számos garanciát tartalmaz. Ha tovább kívánunk lépni, nem biztos, hogy egyértelműen olyan helyzetet kell hogy teremtsen, amelyre Pokol elnök úr is utalt, hogy egy szerencsétlen és rossz rendszer esetén egy kiegyensúlyozott választást követően ez lehessen az, amely eldönti azt, hogy a parlamentben milyen erőviszonyok alakulnak ki. Tehát ettől én is óvnék, és ezt nagyon erőteljesen át kell gondolni.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Ezt semmiképpen nem kell támadásnak venni. Amikor egy párt valamit javasol, akkor az tulajdonképpen szétnéz a világban, hogy tudná megvalósítani. Amennyiben nekem egy választási rendszer módosítása előnyömre lenne, akkor az nem támadás. A pártok megpróbálják annak az előnyeit, hátrányait számba venni. Ez nem támadás. Ezt csak azért mondom, hogy föl se merüljön, hogy támadni akarta az MSZP-t. *(Dr. Wiener György jelentkezik.)* Tessék, megadom a szót.

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Folytatnám azt, amit Turi-Kovács képviselőtársam mondott. Valóban vannak problémák, de meg kell jegyezni, hogy nem az MSZP-vel összefüggő problémák a kisebbségi önkormányzatok összetételével kapcsolatosan. Én nem kívánnék kisebbségeket és hozzá kapcsolódó pártokat itt megnevezni, sem pedig kisebbségeken belüli csoportosulásokat és azok politikai hátterét itt elemezni. Nekem is vannak bizonyos információim a román, az örmény, a cigány és egyéb problémákkal kapcsolatosan.

Ami a támadásokat illeti: én abból az aspektusból mondtam ezt, hogy ezzel az eszközzel tulajdonképpen az MSZP nem tudja a saját helyzetét megerősíteni, és ilyen szándéka egyáltalán nincs. Hozzá kell tennem, hogy van egy olyan vélekedés, hogy a cigány szavazók általában baloldaliak, mert tartanak az etnikai megkülönböztetéstől. Ez sem teljesen helytálló. A cigányság képviselőinek egy nagyon jelentős része, meghatározó része legalább is korábban a Szabad Demokraták Szövetségéhez állt közel, és van olyan része is a magyarországi cigányságnak, amely nagyon erőteljesen a magukat keresztény nemzeti pártoknak vallókhöz áll közel. Ennek következtében ezt nem lehet ezzel a leegyszerűsítéssel kezelni.

Ha például a keresztény nemzeti pártok vetnének fel ilyen elképzelést, akkor nem gondolnék arra, hogy a Száztagú Cigányzenekarból kívánnak képviselőket bejuttatni a parlamentben, amely köztudottan nem áll távol a mostani koalíciótól.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Balczó képviselő úr a szó.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Röviden szeretném ismertetni a mi álláspontunkat. A kétkamarás parlament mindenképpen a legoptimálisabban oldaná meg a nemzetiségi képviseletet. A jelenlegi elképzelés a teljes jogú parlamenti képviselőség pozitív

diszkriminációval ilyen helyzetben, amely kiélezett helyzet alatt most a számarányt értem a kormányzat és ellenzék között, rendkívüli módon megnövelné a teljes jogú kisebbségi képviselők lehetőségét.

A nélkül, hogy hosszabb fejtegetésbe mennék elmondanám, hogy a magyar parlamenti demokrácia és a választás többek között a szabad mandátum elvén is alapszik, és ebben a tekintetben ezek az elvek még azt is kívánatosnak tartják, hogy az egyéni képviselői mandátumot szerzett képviselők sem a saját kerületük képviselői, hanem a nép egészének képviselői. Ezt a populistának tűnő kifejezést természetesen nem én használom, hanem ezzel a témával foglalkozó szakemberek könyvéből idézem.

Tehát ebben a tekintetben nagyon lényeges, hogy az országgyűlési képviselő a nép egészének érdekében működik, ezért nem hívható vissza a ciklus alatt, és ezért kell elszakadnia azoktól, akik őt megválasztották, és ilyen értelemben mint elvárás még egyéni képviselők esetében is jelentkeznek, holott nagyon jól tudjuk, hogy a társadalmi elvárás ki mi tud elintézni a körzetének. Ezt természetesen tudomásul kell venni. Hogy jön ez a kisebbségi képviselőkhöz? Nyilvánvalóan őt azért és azon az alapon választják meg, hogy ennek a kisebbségnek az érdekeit képviselje a parlamentben. Én nem tudom akkor, hogy érvényesül a szavazata során az az elvárás, amit a jelenlegi parlamenti jogrendünk vagy alapjai tartalmaznak, hogy a nép egészének érdekét képviselje. Nyilvánvalóan ő akkor látja el helyesen a feladatát, ha a saját kisebbségének az érdekeit képviseli.

Ez a bizonyos eltolódás az egyirányú kisebbségi szavazatok tekintetében nem feltétlenül azért és úgy valósulhat meg, hogy a választások során ki milyen technikával tudja maga mellé állítani a kisebbséget. Mondok egy példát. Az adott aktuális kormány egy olyan javaslatot tesz a kisebbségek, kisebbségi önkormányzatok helyzete, támogatása tekintetében, hogy egy nagyságrendi javulást kezdeményez. Ezzel óhatatlanul is maga mellé állíthat adott esetben 13 képviselőt, mert nekik az a feladatuk, hogy a kisebbség érdekét képviseljék.

Tehát ebből a szempontból bizony a jelenlegi alapelvek sérülhetnek. Tehát mi ezért a pozitív diszkrimináció alapján szavazati joggal járó kisebbségi képviselőket nem támogatjuk. Támogatjuk a kétkamarás parlamentet vagy megfelelő szisztémában a tanácskozási joggal való részvételt. Ilyen szempontból azt hiszem, a Kisgazdapárthoz áll viszonylag közel a véleményünk.

Hiba! A könyvjelző nem létezik.ELNÖK: Köszönöm szépen. Nem látok több jelentkezőt. Három hét múlva lényegében ezt folytatjuk, és fölvevünk egy újabb témát, a nők-férfiak esélyegyenlőségéről szóló témakört.

Ha nincs több hozzászólás, megköszönöm a részvételt, és bezárom az ülést. Köszönöm szépen.

(Az ülés végének időpontja: 11 óra 06 perc)

Dr. Pokol Béla
elnök

Tartalomjegyzék

<i>Elnöki megnyitó</i>	4
<i>Az Országgyűlés létszámának csökkentési lehetősége</i>	4
<i>Hozzászólások</i>	4
<i>Javaslat újabb napirendi pont felvételére</i>	8
<i>Szavazások</i>	11
<i>A nemzeti kisebbségek országgyűlési képviselőinek lehetőségei</i>	11
<i>Hozzászólások</i>	12
<i>Elnöki zárszó</i>	16